

- ✓ Notícies
- ✓ L'ús social de la llengua catalana
- ✓ Apunts
- ✓ En xarxa
- ✓ El camí de les paraules
- ✓ Propostes
- ✓ Jocs de llengua

Notícies

El Servei de Normalització Lingüística del Consell, a través de la Vicepresidència de Cultura, Patrimoni i Esports, reedita la col·lecció «Sostenibilitat Lingüística» i inicia la segona fase de l'edició de «Llocs i Mots»

«Sostenibilitat Lingüística»

«Sostenibilitat Lingüística» és una col·lecció de vuit díptics dedicada a difondre aspectes sobre la realitat lingüística del català, amb consells pràctics per afavorir-ne l'ús i adoptar unes actituds lingüístiques favorables a la utilització de la nostra llengua en les diferents activitats de la vida diària.

Entre el 2010 i el 2013 s'exhauriren tots els exemplars d'aquesta col·lecció, després que es distribuïssin a sales d'espera de consultes mèdiques, centres de salut, gestories, federacions i

associacions diverses, ajuntaments, conselleries del Govern de les Illes Balears i departaments del Consell de Mallorca.

A causa de la demanda d'aquest material divulgatiu, el Servei de Normalització Lingüística del Consell n'ha fet una reedició, revisada, amb un tiratge de 4.000 exemplars de cada número. Es pretén distribuir-los entre els centres d'educació secundària de Mallorca, amb la finalitat que puguin fer-los servir per treballar aspectes relacionats amb la sociolingüística. Així mateix, es preveu que la col·lecció pugui arribar també als punts i centres d'autoaprenentatge i als centres escolars de primària.

Convé recordar que els títols de la col·lecció («La diversitat lingüística», «El català entre la diversitat lingüística», «La fidelitat lingüística», «La llengua als serveis de l'Administració pública», «La llengua en l'activitat professional», «La llengua al món empresarial i als comerços», «La llengua i l'oci», «La llengua i les persones novingudes») poden consultar-se en línia al [web del Consell de Mallorca](http://www.consellde Mallorca.com).

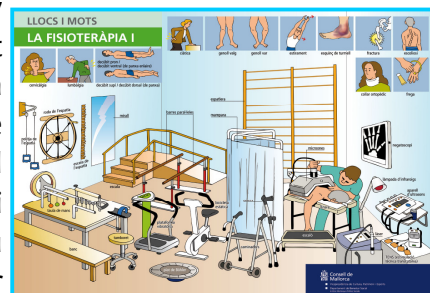
2014: Any Vinyoli

Enguany se celebra el centenari del naixement del poeta Joan Vinyoli (Barcelona, 1914– 1984). Per divulgar l'obra de l'autor de *Les hores retrobades*, *Tot és ara i res* o *Passeig d'aniversari*, Jordi Llavina, comissari de l'Any Vinyoli, i Biel Mesquida presentaren *Una introducció a Joan Vinyoli*, en un acte que formà part del programa de la **XXV Setmana del Llibre en Català**, organitzada a la Misericòrdia, antic emplaçament de la mostra, pel Gremi de llibreters amb el patrocini del Consell de Mallorca.

«Llocs i Mots»

Durant el 2013, el Servei de Normalització Lingüística edità nou làmines de la col·lecció «Llocs i Mots» per a la residència La Bonanova, com a resultat d'una acció del Pla d'Actuacions que es du a terme en aquest centre per millorar-hi la presència de la llengua catalana. Aquest material, que recull els termes en català que són d'ús més habitual en cada una de les àrees de la institució, permetrà augmentar la competència lingüística dels treballadors.

Enguany s'ha iniciat la segona fase de l'edició del material i es preveu completar

els vint-i-dos números que integren la col·lecció. Durant el 2014 es durà a terme la impressió de les làmines següents: «La podologia», «La radiologia», «El laboratori», «La fisioteràpia (II)», «La fisioteràpia (III)», «La biblioteca», «La sala d'actes», «El magatzem», «La farmàcia», «La cuina (I)», «La cuina (II)», «El servei de manteniment» i «El vestidor i el vestuari».

Les làmines editades durant el 2013 es poden consultar a la intranet de l'IMAS (Imascap) o directament al [web del Consell de Mallorca](http://www.consellde Mallorca.com), llocs en què es publicarà la col·lecció completa.

La supervivència d'una llengua depèn de la fidelitat lingüística dels parlants, per això, parla en català! Més del 93% de la població de les Illes t'entendrà.

Actituds lingüístiques (II)

El rebuig lingüístic. L'autoodi

En el número anterior identificàvem el fet de mantenir-se fidel lingüísticament amb una actitud positiva per afavorir l'ús de la llengua pròpia en tots els àmbits i evitar una possible substitució lingüística o canvi de llengua.

Les actituds lingüístiques, però, també poden ser negatives. En aquest número, parlarem de dues actituds lingüístiques, el rebuig lingüístic i l'autoodi, poc favorables a l'extensió de l'ús de la llengua pròpia en situacions de contacte intergrupals.

L'actitud anomenada *rebuig lingüístic* consisteix a demostrar qualche tipus de refús a un interlocutor que usa una llengua diferent de la que s'espera escoltar o llegir. Els interlocutors refusats cerquen amagar les característiques individuals que no s'adeqüen als estereotips socials, per la qual cosa pot passar que el parlant abandoni la llengua pròpia i en parli una altra, perquè li han fet creure, per exemple, que només podia usar-se en l'entorn familiar i folklòric.

Apunts

Alguns aspectes sobre les expressions temporals

Uns quants aspectes sobre les expressions temporals que convé no perdre de vista són aquests:

Per designar els correlats de les locucions *el mes passat*, *la setmana passada*, *l'any passat...*, és recomanable limitar l'ús dels adjectius *pròxim/a* i *proper/a* i utilitzar formes més genuïnes: **el mes / la setmana / l'any... vinent (o propinent)**; o bé **el mes / la setmana / l'any... que ve**.

A més, també hem de limitar l'ús de les expressions *la passada setmana*, *el vinent mes*, etc. Així mateix, convé evitar la locució *el dia següent* i emprar amb regularitat l'expressió **l'endemà**.

En les indicacions de temps hem d'usar la preposició **a** davant l'article i la preposició **en** davant un període parafrasejable per 'en el terme de', 'durant': *Dinarem a les dues. Ho heu de fer en quinze dies*.

Per indicar el temps que falta per esdevenir-se un fet o el temps que fa que ha esdevingut ho podem fer amb les expressions **d'aquí a...**, **al cap de...**: *Com penses que serà el món d'aquí a cent anys? S'enyorava molt i va tornar al cap d'una setmana*.

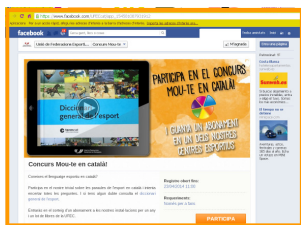
Notau que en els casos anteriors no s'ha d'usar la preposició *en*, ja que el sentit de la frase varia: *Va tornar en una setmana* (el viatge de tornada va durar una setmana).

Altres expressions temporals que cal evitar són les següents: **a falta de cinc minuts*, **conforme passa el temps*, **de quan en quan*, **pel moment*, **a l'espera de*. Cal substituir-les per: **quan falten** cinc minuts, **a mesura que** passa el temps, **de tant en tant**, **de moment**, **mentre espera**.

Es defineix l'autoodi o la *deslleialtat lingüística* com el sentiment d'inferioritat que experimenten determinats individus per posseir els trets que els identifiquen com a membres d'un grup. L'actitud més simple és, naturalment, la de negar la pertinença a aquest grup. Quan una comunitat lingüística és objecte de discriminació, els seus membres poden adoptar l'idioma dominant i abandonar el propi.

Els sociodialectòlegs parlen d'*autoodi lingüístic* per referir-se als casos d'inseguretat lingüística que manifesten els parlants que consideren que hi ha una gran distància entre les formes que són sentides com a correctes i les que usa habitualment i espontàniament.

Cal tenir en compte que l'autoestima sempre inspira respecte. El fet que el parlant prengui consciència de la seva actitud negativa, és la primera passa per desenvolupar una altra conducta que li permeti sentir-se segur lingüísticament i no abandonar la llengua pròpia.

https://www.facebook.com/UFECcat/app_154581087931912

Si creis que coneixeu molts de termes del llenguatge esportiu en català, participau en el concurs **Mou-te en català!** del [Facebook de la Unió de Federacions Esportives \(UFEC\)](#). Recordau: si teniu algun dubte a l'hora de contestar les preguntes, consultau el [Diccionari General de l'Esport](#). Concursau-hi! Manteniu la vitalitat de la nostra llengua: la llengua de l'esport!

<http://www.rimador.net/index-ca.php?wlang=ca=ca>

Si escriviu poesia, componeu cançons, feis gloses, sou un raper... o us agrada fer jocs de paraules, amb aquest cercador de rimes ara ho teniu més fàcil.

Aquest rimador serveix per trobar paraules acabades amb la síl·laba que vulgueu. S'hi inclouen noms propis, llocs físics, noms de persones, cognoms i paraules usuals en el català parlat en tots els dialectes. Atreviu-vos a fer les vostres creacions!

El camí de les paraules

L'explicació de la procedència d'una paraula o d'una expressió, a més de ser atractiva —és com un conte o una llegenda—, referma la voluntat de no deixar perdre els tresors que les paraules contenen.

Els dies de la setmana

L'ús de la setmana de set dies ve de lluny. Les cultures més antigues de la humanitat ja l'empraven. La causa és que, en aquella època llunyana, només era possible veure al cel set cossos celestes —el Sol, la Lluna i cinc planetes: Mart, Mercuri, Júpiter, Venus i Saturn— que es podien distingir clarament de les estrelles, molt més petites.

Els romans varen heretar la setmana de set dies dels grecs, els quals l'havien heretada de les antigues cultures mesopotàmiques. Hem de cercar en el llatí l'etimologia dels nostres dies de la setmana. Els noms que els antics romans donaven als dies de la setmana eren: *dies Lunae* 'dia de la Lluna', *dies Martis* 'dia de Mart', *dies Mercuri* 'dia de Mercuri', *dies Iovis* 'dia de Júpiter', *dies Veneris* 'dia de Venus', *dies Saturni* 'dia de Saturn' i *dies Solis* 'dia del Sol'. Ara bé, el nostre *dissabte* prové de *die(s) sabbatī* 'dia del sàbat', de l'hebreu *sabbath* 'descans'.

En el segle IV, quan ja s'havia consolidat el cristianisme en l'Imperi romà, es va canviar el *dies Solis* pel *dies dominicus*, 'dia dominical, del Senyor'.

Notau que tots els dies de la setmana mantenen el nom *die* (tots comencen per la síl·laba *di*) i que *dissabte* i *diumenge* tenen variació de nombre: *dissabtes* i *diumenges*.

Propostes

El llibre **Un rèquiem pel català**, de Jordi Sedó, conté tot un seguit de consells i recomanacions que cal tenir en compte a l'hora d'expressar-se en català i vol contribuir a la millora de la qualitat del model de llengua que es fa servir actualment.

Un rèquiem pel català s'adreça, doncs, a qualsevol persona que desitgi millorar els coneixements de català i és especialment recomanable per als professionals que fan servir la llengua en la feina (docents, periodistes, locutors, polítics, animadors culturals o de lleure, guies turístics, agents comercials, etc.).

La manera de presentar el món lingüístic europeu és una de les aportacions més destacables de l'obra **La Unió Europea, un mosaic lingüístic**.

Jaume Corbera, professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB i autor del llibre, mostra la diversitat i complexitat lingüístiques de la Unió Europea amb criteris científics. Per això, els capítols se succeeixen per famílies lingüístiques, per branques d'aquestes famílies i per grups de parlars.

L'autor presenta la pluralitat lingüística com l'antídot més eficaç per poder defensar els drets lingüístics individuals i col·lectius dels ciutadans i dels pobles europeus.

L'obra inclou un CD amb una cançó de cada grup de parlars.

Jocs de llengua

Amb els jocs de llengua podem definir conceptes d'una manera creativa, estar atents a les grafies amb què estan escrites les paraules... mirar les paraules de mil maneres diferents.

La frase amagada

Ordenau els fragments, com es veu en l'exemple, i obtindreu un proverbi:

no duen

camins bells

els

gaire lluny

«Els camins bells no duen gaire lluny»

no ho

se sàpiga,

vols que

si no

facis

« _____ »

qui no

una llarga

entén una

explicació

no entén

mirada,

« _____ »

«Qui no entén una mirada, no entén una llarga explicació»

«Si no vols que se sàpiga, no ho facis»

Solucions:

Recordau que, com a treballadors del Consell de Mallorca, teniu a la vostra disposició el Servei de Normalització Lingüística per resoldre els dubtes lingüístics que tingueu i per corregir els textos escrits que origineu en la feina diària. També us podeu assessorar sobre els vostres drets lingüístics. Hi podeu contactar per telèfon (971 219 581) o bé per correu electrònic (nlinguistica@conselldemallorca.net).

Consell de
Mallorca

■ Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

abril-juny 2014